

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 67

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

datum: 19 oktober 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Duurzame bosaanplanting - Monitoring

In het kader van de uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 heeft de minister in 2020 het bosuitbreidingsplan 'Meer bos in Vlaanderen' gelanceerd, waarbij ze een bosaanplanting van 4000 ha beloofde tegen 2024. De huidige overzichten van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) tonen aan dat momenteel 1131,3 ha aan bosgebied geplant werd. Daarnaast werd volgens de bosteller ook 558,3 ha compensatiebos geplant.

Het blijkt echter dat de slaagkans van de initiatieven voor het aanplanten van bos niet gelijk is aan 100%; zo is bijvoorbeeld de toestand van compensatiebossen in Voeren en Mechelen niet gezond.

1. Wat betreft de monitoring, controle en evaluatie.
 - a) Wat is de huidige methodiek om te evalueren of bosaanplantingen geslaagd zijn? Kan de minister die methode verduidelijken?
 - b) Worden er systematische controles uitgevoerd? Zo ja, op welke manier gebeurt dat? Zijn er terreincontroles? Zijn er desktopcontroles? Wanneer worden de controles georganiseerd?
 - c) Worden er ook nacontroles uitgevoerd? Zo ja, na hoeveel jaar en hoe vaak worden ze uitgevoerd? Graag een overzicht van alle types controle van 2019 tot op heden.
2. Is er een Vlaams monitoringplan dat de status en dus de effectiviteit van de aanplantingen opvolgt? Waaruit bestaat dat?

Zo ja, hoe en door wie worden de resultaten van die controles geregistreerd?
3. Algemeen stelt men dat 1 ha bosaanleg overeenstemt met het planten van 2500 bomen.

Hoe definieert de minister een geslaagde bosaanplanting? Welke criteria worden gehanteerd om dat te bepalen? Hoeveel procent van de aanplant moet overleven om te spreken van een geslaagde bosuitbreiding of een geslaagd boscompensatieproject?
4. Wat is de huidige stand van zaken met betrekking tot het monitoren van de tijdens deze legislatuur aangeplante bossen in Vlaanderen?

- a) Hoe duurzaam zijn die initiatieven geweest? Hoeveel van de geplande aanplantingen zijn tot op heden effectief uitgevoerd? Graag een overzicht van 2019 tot vandaag.
- 5. Kan de minister per provincie en per jaar aangeven welk percentage van de bosaanplantingen als geslaagd wordt beschouwd? Graag een opsplitsing tussen nieuwe bossen en compensatiebossen van 2019 tot op heden.
 - a) Op welke manier wordt die informatie opgevraagd en gecontroleerd?
 - b) Wat gebeurt er met bosaanplantingen die als niet geslaagd worden beschouwd?
 - c) Hoe wordt de opvolging van niet-geslaagde aanplantingen georganiseerd?
 - d) Welke instanties of organisaties zijn verantwoordelijk voor die opvolging en welke initiatieven worden genomen?

ANTWOORD

op vraag nr. 67 van 19 oktober 2023

van **MIEKE SCHAUVLIEGE**

1. De bossen die door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) worden gerealiseerd, worden geëvalueerd door de boswachters. Mocht het jonge bos niet op eigen kracht tot voldoende kroonsluiting komen, kan een bijkomende aanplant nodig zijn ("inboeten").

Bij de subsidies voor bebossing is er in de besluiten van de Vlaamse Regering opgenomen dat de aanvrager de bebossing 25 jaar in stand moet houden.

Voor wat betreft de subsidie voor bebossing in het Besluit van de Vlaamse Regering (BVR) van 30/11/2015 start die termijn bij de indiening van de betalingsaanvraag. Er is een verplichte terreincontrole bij de uitbetaling van de eerste schijf en tweede schijf van het subsidiebedrag opgenomen.

Voor wat betreft de subsidie voor bebossing in het BVR van 30/10/2020 begint die termijn bij de uitbetaling van de subsidie. Er is geen bepaling over een verplichte terreincontrole voorafgaand aan de uitbetaling opgenomen. Er is wel opgenomen dat de gemachtigde personeelsleden van het agentschap en de Vlaamse overheid of de personen die zij aanstellen een controle kunnen uitvoeren. De uitbetaling van deze subsidie gebeurt volgens het BVR op basis van aan te leveren bewijsstukken van de aanplant. In geval van twijfel wordt er alsnog een terreincontrole opgevraagd. In de overgrote meerderheid van de aanvragen is er geen twijfel of de aanplant uitgevoerd is en wordt er uitbetaald op basis van de bewijsstukken.

In beide regelingen is er voorzien dat de subsidie teruggevorderd wordt indien niet aan de verbintenisvoorwaarden voldaan is.

Voor bossen die door het ANB worden gerealiseerd, is de controle gesystematiseerd bij bebossingen die uitbesteed worden. Hier vindt een voorlopige en een definitieve oplevering plaats. De aanplantingen worden uitgevoerd tussen midden november en eind februari. In maart vindt er een controlerondgang plaats van de aanplanting; deze controlegang is meteen ook de keuring voor de voorlopige levering.

De opdrachthouder is vervolgens verantwoordelijk voor het plantgoed tot minimaal 85% van het plantgoed is aangeslagen. De opdrachthouder is in het groeiseizoen verantwoordelijk om het plantsoen vrij te stellen van concurrerende vegetatie. In september vindt er opnieuw een controleronde plaats. Indien minimaal 85% van het plantsoen is aangeslagen, wordt de opdracht definitief opgeleverd. Bij een lager slagingspercentage moet de opdrachtnemer het afgestorven plantsoen in het daaropvolgende plantseizoen inboeten. De opdrachthouder kan overmacht invoeren voor onvoorziene omstandigheden, bijvoorbeeld bij extreme droogte. In die gevallen zal het agentschap financieel tussenkomen voor het uitvoeren van de inboet. De garantieperiode wordt telkens met 12 maanden verlengd tot minimaal 85% van het plantsoen is aangeslagen.

Voor aanplanten of spontane verbossingen in eigen regie (dus niet uitbesteed, maar uitgevoerd door de arbeiders van het agentschap zelf) gebeurt op initiatief van de boswachter een gelijkaardige opvolging, alleen is er in deze gevallen geen formele oplevering.

De aanvragers dienen volgens het BVR van 30/11/2015 een beheerplan op te maken. Er is een evaluatie van deze beheerplannen voorzien in het regelgevend kader van deze beheerplannen. Zo kan er ook na de uitbetaling van de subsidie opgevolgd worden of het bos in stand gehouden wordt. De evaluatie van de beheerplannen moet nog van start gaan omdat er nog geen beheerplannen in aanmerking komen voor een eerste zesjaarlijkse evaluatie.

De aanvragers van een subsidie volgens het BVR van 30/10/2020 hebben geen verplichting tot de opmaak van een beheerplan. Dat is uiteraard ook niet verboden waardoor voor een deel van de bebossingen de opvolging via de evaluatie van de beheerplannen kan verlopen. Voor de andere aanvragen is het nog te kort na de aanplant om opvolgcontroles te doen. Het voornemen is om de opvolging in 2024 op te starten aan de hand van een steekproef uit de eerste aanvragen.

2. Elke individuele bosuitbreiding wordt opgevolgd. Bossen gerealiseerd in het kader van het bosuitbreidingsplan 'Meer bos in Vlaanderen' (d.i. de bossen die geregistreerd staan op de bosteller) zijn juridisch gezien bos. Onverminderd het feit dat er garanties zijn ingebouwd om elke bosuitbreiding te laten slagen, zal op elk perceel dat deel uitmaakt van dit bosuitbreidingsplan het Bosdecreet van toepassing zijn.
3. Het criterium is gelijk aan het begrip bos in het Bosdecreet. Bij de subsidie voor bebossing betekent bos volgens het Bosdecreet bestaande uit overwegend inheemse soorten uit de lijst met subsidiabele soorten met een afwijking van 10% natuurlijke verjonging van exoten die getolereerd kan worden volgens beide BVR. Er wordt niet gewerkt met een vast aantal bomen per hectare omdat elke bos anders is afhankelijk van onder meer de aangeplante soorten, eventuele open plekken en ook natuurlijke verjonging die gebruikt wordt. Een aanplant kan bijvoorbeeld ook groepsgewijs gebeuren. Voor bossen die door het ANB worden gerealiseerd, spreken we - zoals hoger vermeld - van een geslaagde aanplanting indien minimaal 85% van het plantsoen is aangeslagen.
4. Alle meldingen op de bosteller worden in de back office van het e-loket nagekeken en gevalideerd als aangeplant op basis van de aangeleverde gegevens.

Onderstaande tabel geeft bijkomend een overzicht van de aanplantingen die de voorbije jaren zijn uitbesteed op eigen domeinen door het ANB. Op deze aanplantingen was drie jaar nazorg en inboetgarantie voorzien. Aanplantingen worden definitief opgeleverd als minimaal 85% van het plantgoed is aangeslagen.

Plantseizoen	Opp. bebost (ha)	Voorlopig opgeleverd	Definitief opgeleverd	Opmerking
2018-2019	9,00	100%	100 %	
2019-2020	9,63	100%	95 %	
2020-2021	37,52	100%	87 %	
2021-2022	67,04	100%	/	Definitieve oplevering voorzien in 2024
2022-2023	109,40	100%	/	Definitieve oplevering voorzien in 2025

5. a) Het is niet mogelijk om de cijfers met betrekking tot de gecontroleerde compenserende bebossing uit de bestaande databank te halen. Elke compenserende bebossing wordt minstens twee keer gecontroleerd, dit wil zeggen tot wanneer de aanplant als geslaagd kan worden beschouwd. Een aanplanting wordt pas als geslaagd beschouwd wanneer ten minste 80% van het aangeplante stamtal bij de controle nog in leven is en deze levende bomen en struiken regelmatig

gespreid over het terrein voorkomen. Wanneer de compenserende bebossing, na vaststelling en verwittiging per brief, niet of gebrekkig is uitgevoerd, wordt het dossier doorgestuurd naar Natuurinspectie voor het opstellen van een proces-verbaal.

Overeenkomstig het antwoord op deelvraag 4a, streeft het ANB naar 100% geslaagde bosaanplantingen. Op niveau van de 'voorlopige oplevering' is dit alvast gelukt. De aanplantingen worden verder opgevolgd zodat ook 100% definitief kan opgeleverd worden.

- b) Wat betreft de subsidieaanvragen wordt er steeds eerst gevraagd aan de aanvrager om de aanplant te vervolledigen en aan te vullen. Indien dat niet gebeurt, wordt de uitbetaling van een schijf verminderd of teruggevorderd.
- c) De controles van de gesubsidieerde aanplanten wordt centraal opgevolgd en gecoördineerd. De controles zelf worden uitgevoerd door lokale medewerkers van het ANB.
- d) Zie het antwoord onder 5c). Uiteraard worden meldingen van aanplanten die het niet goed doen steeds aandachtig nagekeken. Vele van de subsidieaanvragen voor bebossing worden geadviseerd en vaak zelfs helemaal begeleid door bosgroepen, Bos Plus en natuurverenigingen. Zij spelen dus ook een belangrijke rol bij het opvolgen van de aanplanten. Hun expertise en ervaring draagt zeker bij tot het succes van de aanplanten.